

คู่มือการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กู้ชีพ

พบเห็นอุบัติเหตุ เจ็บป่วยฉุกเฉิน

โทร 1669 หรือ 053-346442

หน่วยกู้ชีพเทศบาลตำบลบ้านแม่ข้า

อําเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

คำนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด มีบทบาทภารกิจในการบริหารจัดการให้บริการประชาชน เทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า ยังมีบทบาท ภารกิจมีหน้าที่ ที่มีความจำเป็นในการให้บริการ ส่งผู้ป่วยที่ประสบอุบัติเหตุ-เจ็บป่วยฉุกเฉินก่อนถึงโรงพยาบาล ตามระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินและได้จัดส่งบุคคลที่สมัครใจเข้ารับการอบรมเป็นอาสาสมัครฉุกเฉินการแพทย์ เพื่อให้บริการประชาชนในเขตเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า และพื้นที่ใกล้เคียงเมื่อมีการแจ้งขอความช่วยเหลือ โดยเปิดให้บริการตลอด ๒๔ ชั่วโมง

ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานในการให้บริการประชาชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล และประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด ตามพระราชบัญญัติการแพทย์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๓ วรรค ๒ ได้บัญญัติไว้ว่าเพื่อเป็นการส่งเสริมการมีบทบาท ตามความพร้อม ความเหมาะสม และความจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น ให้คณะกรรมการการแพทย์ฉุกเฉิน สนับสนุนและประสานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการระบบการแพทย์ฉุกเฉินในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่โดยอาจได้รับการอุดหนุนจากกองทุน ซึ่งคณะกรรมการการแพทย์ฉุกเฉิน ได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ ให้สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ออกประกาศหลักเกณฑ์การดำเนินงานและบริหารจัดการระบบการแพทย์ฉุกเฉินในระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินงานและบริหารจัดการการแพทย์ฉุกเฉินระดับท้องถิ่นหรือพื้นที่ จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติการหน่วยกู้ชีพเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๕

เทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า

กรกฎาคม ๒๕๖๕

หน่วยกู้ชีพเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า

อุบัติเหตุและการเจ็บป่วยฉุกเฉินเป็นเหตุที่เกิดขึ้นอย่างไม่สามารถคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าได้ และส่งผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไม่มากนักน้อย โดยเฉพาะสิ่งที่สำคัญมากที่สุดคือชีวิต กรณีของอุบัติเหตุ อาจส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย จนถึงขั้นพิการหรือเสียชีวิตและกรณีบาดเจ็บฉุกเฉิน อาจส่งผลให้เกิดอันตรายถึงชีวิตหากเกิดเหตุทั้ง ๒ กรณีแล้วไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้อง หรือช่วยเหลือให้ถึงโรงพยาบาลได้ทันเวลาที่ส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บหรืออาการป่วยที่ความรุนแรงสร้างความเสียหายแก่ชีวิตมากกว่าที่ควรจะเป็น

จากสถานการณ์เหล่านี้ เทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า จึงได้เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งในระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Service System - EMS) ของจังหวัดเชียงใหม่เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ และส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด โดยให้บริการในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า และพื้นที่ใกล้เคียงที่สามารถปฏิบัติงานได้จัดตั้งเป็นหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินในนามของ “หน่วยกู้ชีพเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า”

วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อให้บริการช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ และส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด โดยให้บริการในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า และพื้นที่ใกล้เคียงระยะ ๑๐ กิโลเมตร

๑.๒ เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยฉุกเฉิน ได้รับการช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว ปลอดภัย ถูกต้องตามมาตรฐาน ลดความรุนแรงของการบาดเจ็บและอาการป่วยที่อาจส่งผลถึงชีวิตได้

๑.๓ เพื่อให้ประชาชนได้รับบริการการแพทย์ฉุกเฉินได้มาตรฐาน

เป้าหมาย

ผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ หรือเจ็บป่วยฉุกเฉินในพื้นที่ เขตเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า และพื้นที่ใกล้เคียงระยะ ๑๐ กิโลเมตร ได้รับการช่วยเหลือ ณ จุดเกิดเหตุและส่งต่อไปรักษาที่โรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด โดยมาความรวดเร็ว ปลอดภัย ถูกต้องตามมาตรฐาน อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ %

คำจำกัดความ

ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Service System - EMS) หมายถึง ระบบบริการการแพทย์ฉุกเฉินภายนอกโรงพยาบาล ซึ่งประกอบด้วย

- บุคลากร
- เครื่องมือ

- ยานพาหนะ
- ระบบแจ้งเหตุ
- ระบบประสานงาน
- สถานพยาบาล
- ระบบส่งต่อ

การบริการการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Service System - EMS) หมายถึง การให้บริการรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วยฉุกเฉิน ณ จุดเกิดเหตุ โดยมีบุคลากรที่มีความรู้ ออกปฏิบัติการพร้อมรถพยาบาลที่มีเครื่องมือในการรักษาพยาบาลขั้นพื้นฐานและขั้นสูง หลังการรักษาแล้ว มีการนำส่งโรงพยาบาล โดยมีกระบวนการประสานงานอย่างเป็นระบบ

- กิจกรรมทั้งหมดอยู่ภายใต้การกำกับของแพทย์
- ให้บริการ ๒๔ ชั่วโมง

การเจ็บป่วยฉุกเฉิน หมายถึง การได้รับบาดเจ็บหรือมีอาการเจ็บป่วยกะทันหัน ที่มีผลต่อชีวิตหรือการทำงานอวัยวะสำคัญ จำเป็นต้องบริการตรวจและรักษาอย่างทันท่วงที เพื่อป้องกันการเสียชีวิตหรืออาการเจ็บป่วย บาดเจ็บรุนแรงขึ้น ลักษณะอาการฉุกเฉินที่ควรโทรแจ้ง ๑๖๖๙

- ปวดท้องรุนแรง อุจจาระร่วง
- หมดสติ ซึ้อค สะลิมสะลือ
- เจ็บท้องคลอด คลอดฉุกเฉิน
- ตกเลือด เลือดออกทางช่องคลอด
- มีสิ่งแปลกปลอมอุดตันทางเดินหายใจ
- เจ็บหน้าอก หายใจหอบเหนื่อย
- ชักเกร็ง ชักกระตุก
- ผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจากรถ
- อุบัติเหตุอื่นๆเช่น ตกจากที่สูง
- ถูกทาวร้ายร่างกาย
- ไฟฟ้าช็อต ไฟไหม้
- ได้รับสารพิษ ยาพิษ
- สัตว์มีพิษกัดต่อย ฯลฯ

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น

การปฐมพยาบาลเบื้องต้น หมายถึง การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้บาดเจ็บหรือผู้ป่วย ณ สถานที่เกิดเหตุ โดยใช้อุปกรณ์เท่าที่หาได้ในขณะนั้น ก่อนที่ผู้บาดเจ็บจะได้รับการดูแลรักษาจากบุคลากรทางการแพทย์หรือส่งต่อไปยังโรงพยาบาล

ขอบเขตหน้าที่ของผู้ปฐมพยาบาลมี ๒ ประการใหญ่ๆ คือ

๑. วิเคราะห์สาเหตุและความรุนแรงของอุบัติเหตุที่เกิดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการช่วยเหลือได้ถูกต้อง มีขั้นตอนดังนี้

๑.๑ ชักประวัติของอุบัติเหตุ จากผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์หรือผู้บาดเจ็บที่รู้สึกตัวดี

๑.๒ ชักถามอาการผิดปกติหลังได้รับอุบัติเหตุ เช่น ปวดศีรษะ คลื่นไส้ อาเจียน ปวดมากที่บริเวณใด ฯลฯ

๑.๓ ตรวจร่างกายผู้บาดเจ็บทุกครั้งก่อนให้การปฐมพยาบาล โดยตรวจตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า เพื่อค้นหาสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น เช่น อาการบวม บาดแผล กระดูกหัก เป็นต้น

๒. ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ โดยช่วยเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

๒.๑ ถ้าผู้บาดเจ็บอยู่ในบริเวณที่มีอันตรายต้องเคลื่อนย้ายออกมาก่อน เช่น ดึกพังถล่มลงมา ไฟไหม้ในโรงพยาบาล เป็นต้น

๒.๒ ช่วยชีวิต โดยจะตรวจดูลักษณะการหายใจว่ามีการอุดตันของทางเดินหายใจหรือไม่ หัวใจหยุดเต้นหรือไม่ ถ้ามีก็ให้รีบช่วยกู้ชีวิตซึ่งจะกล่าวในตอนต่อไป

๒.๓ ช่วยมิให้เกิดอันตรายมากขึ้น ถ้ามีกระดูกหักต้องเข้าเฝือกก่อน เพื่อมิให้มีการฉีกขาดของเนื้อเยื่อมากขึ้น ถ้ามีบาดแผลต้องคลุมด้วยผ้าสะอาด เพื่อมิให้ฝุ่นละอองเข้าไปทำให้ติดเชื้อ ในรายที่สงสัยว่ามีการหักของกระดูกสันหลัง ต้องให้อยู่นิ่งที่สุด และถ้าจะต้องเคลื่อนย้ายจะต้องให้แนวกระดูกสันหลังตรง โดยนอนราบบนพื้นไม้แข็ง มีหมอนหรือผ้าประคองศีรษะมิให้เคลื่อนไหว ให้คำปลอบโยนผู้บาดเจ็บ ให้กำลังใจ อยู่กับผู้บาดเจ็บตลอดเวลา พลิกตัว หรือ จับต้องด้วยความอ่อนโยนและระมัดระวัง ไม่ละทิ้งผู้บาดเจ็บอาจต้องหาผู้อื่นมาอยู่ด้วยถ้าจำเป็น

มาตรฐานในการทำงานของหน่วยกู้ชีพเทศบาลตำบลบ้าน

๑. หน่วยกู้ชีพเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บป่วยฉุกเฉินประชาชนเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า และพื้นที่ใกล้เคียงในระยะ ๑๐ กิโลเมตร ตำบลบ้านแม่ข่า

๒. หน่วยกู้ชีพเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า รอรับแจ้งเหตุจากเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์วิทยุกลางที่แม่ข่ายศูนย์สั่งการโรงพยาบาลฝางที่มีการแจ้งเหตุ ทางคลื่นวิทยุ ๑๕๕.๕๗๐ หรือ ๐๕๓-๓๔๖๔๔๒

๓. รับแจ้งเหตุขอความช่วยเหลือจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ๑ แห่งคือ

- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพบ้านแม่ข่า หมู่ที่ ๕

๔. หน่วยกู้ชีพเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า รอรับแจ้งเหตุผู้เจ็บป่วยฉุกเฉินประชาชนเจ็บป่วยฉุกเฉิน โทร ๐๕๓-๓๔๖๔๔๒ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

ขั้นตอนการรับส่งผู้ป่วยมีระยะเวลาดังนี้

๑. แจ้งเหตุ - รายงานเข้าศูนย์วิทยุกลางเพื่อขอลำดับที่ออกปฏิบัติงาน -ถึงที่เกิดเหตุใช้เวลา ๕-๑๐ นาที

๒. เมื่อถึงที่เกิดเหตุประเมินอาการผู้ประสบเหตุพร้อมรายงานไปยังโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด และทำการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ใช้เวลา ๑๐-๑๕ นาที

๓. หากผู้ป่วยอาการหนักต้องรับนำส่งโรงพยาบาล เมื่อถึงที่เกิดเหตุนำผู้ป่วยไปส่งโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด พร้อมประเมินผู้ป่วยเมื่อเกินขีดความสามารถ ให้ขอความช่วยเหลือจากโรงพยาบาลที่ใกล้ที่สุด ใช้เวลา ๑๐-๑๕ นาที

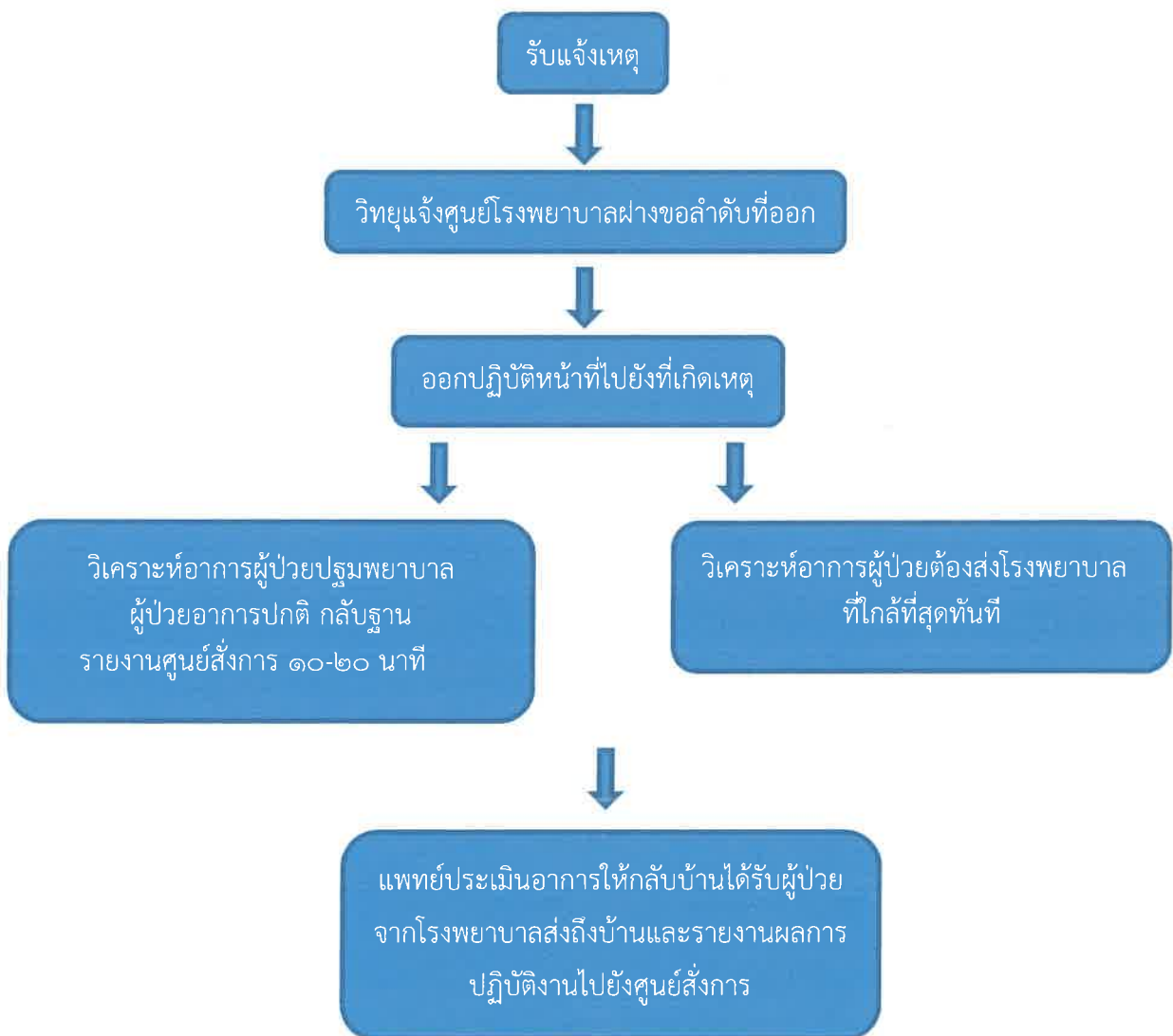
๔. เมื่อแพทย์ประเมินอาการแล้วให้กลับบ้านได้ รับผู้ป่วยจากโรงพยาบาลรายงานผลแม่ข่ายศูนย์สั่งการโรงพยาบาลฝาง ใช้เวลา ๒๐-๒๕ นาที

สายด่วนหากพบเจ้าหน้าที่ ไม่ปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติ หรือเลือกปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรฐาน ที่
กำหนดไว้ หรือหากได้รับการร้องเรียนจากประชาชนหรือผู้รับบริการ

ลำดับที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	เบอร์โทรศัพท์
๑	นายพิภพ จันทรา	นายกเทศมนตรีตำบลบ้านแม่ข่า	๐๘๑-๐๒๔๔๒๖๗
๒	นายบุญเลิศ ศรีจันทา	รองนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแม่ข่า	๐๘๑-๐๒๖๗๓๘๐
๓	นายดวงคำ สมุทรหอม	รองนายกเทศมนตรีตำบลบ้านแม่ข่า	๐๘๖-๑๗๙๗๙๕๙
๔	นางกิตติกานต์ เกตุมาลา	หัวหน้าสำนักปลัด	๐๙๐-๓๒๐๑๘๑๙

แผนผังลำดับขั้นตอนการรับแจ้งเหตุออกปฏิบัติหน้าที่จากศูนย์สั่งการและ ทางหมายเลข

โทรศัพท์ ๐๔๓-๓๐๖๖๕๗ ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ขั้นตอนดังนี้

บทบาทของหน่วยกู้ชีพเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า

๑. รับแจ้งเหตุความช่วยเหลือจากประชาชน
๒. ออกปฏิบัติการ ณ จุดเกิดเหตุ
๓. รักษาพยาบาล ณ จุดเกิดเหตุ มีหลักในการดูแลรักษาว่าจะไม่เสียเวลา ณ จุดเกิดเหตุนานจน เป็นผลเสียต่อผู้ป่วย คือ ในผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจะเน้นความรวดเร็วในการนำส่งมากกว่าผู้ป่วยฉุกเฉินทางอายุรกรรมและบันทึกการช่วยเหลือ
๔. ลาเสียงขนย้ายและดูแลระหว่างนำส่ง เน้นหลักไม่ทำให้เกิดการบาดเจ็บซ้ำเดิมต่อผู้ป่วย
๕. นำส่งสถานพยาบาลที่ใกล้ที่สุด
๖. แพทย์ประเมินอาการผู้ป่วยอาการปกติให้กลับบ้านได้รับผู้ป่วยจากโรงพยาบาลส่งถึงบ้าน และรายงานผลการ ปฏิบัติงานไปยังศูนย์สั่งการ

สิทธิประโยชน์ของหน่วยกู้ชีพที่จะได้รับ

ได้รับค่าตอบแทนเป็นค่าจ้างเหมาบริการ จากเทศบาลตำบลบ้านแม่ข่า

การช่วยชีวิตฉุกเฉิน

1 เมื่อพบคนหมดสติ
ตรวจสอบความปลอดภัย
โดยตรวจสอบการจราจร
ก่อนเข้าไปช่วยเหลือ
เช่น ตรวจดูสัญญาณจราจร

2 พลุกเรียก คนโดยมี
ปลุกโดยส่ายหน้า
หรือเคาะที่ไหล่ 2 ครั้ง

หากผู้ประสบเหตุไม่มีชีพจร
หรือการหายใจ
ให้รีบช่วยเหลือทันที

1669 + AED

3 โทร. 1669
ขอความช่วยเหลือ โทร. 1669
เพื่อ โทร. แจ้งขอความช่วยเหลือ
หรือขอ AED (ถ้ามี) ได้

4 ประเมินผู้หมดสติ
หากผู้ประสบเหตุไม่มีชีพจร
หรือการหายใจ
หากหายใจเอง

5 **กดหน้าอก**
จัดท่าให้ผู้ประสบเหตุนอน
ราบโดยไม่มีสิ่งกีดขวางที่คอและกระดูกสันหลัง
กดหน้าอกด้วยฝ่ามือข้างหนึ่งกดลงที่หน้าอก
เป็นกลางของหน้าอก (จุด A) ด้วยความลึกประมาณ 5-6 ซม.
ในอัตราเร็ว 100-120 ครั้งต่อนาที
(หากไม่มี AED ให้ปั๊มต่อ 5-5 นาที)

6 ปฏิบัติตามเครื่อง AED แนะนำ
จากคู่มือใช้โดยให้ฟัง
เสียงตามขั้นตอนเครื่องสั่ง
และทำตามเสียงหรือภาพหรือตัวหนังสือ
ที่แสดงไว้โดยไม่ต้อง ใช้ความรู้ทางการแพทย์

7 ติดแผ่น AED
ตามแนวที่ระบุไว้บน
แผ่น และถูกโดยสายไฟที่แสดง
และอย่าไปโดนสายไฟหรือส่วนอื่นๆ
หลังจากนั้นเมื่อมีเสียงเตือนให้ฟัง

9 กดหน้าอกต่อเนื่อง
ทำ CPR ต่อเนื่อง
ปฏิบัติตามคำแนะนำ
ของเครื่อง AED
จนกว่ามีผู้ช่วยหรือ
รถพยาบาลมาถึง

10 ส่งต่อ
ส่งผู้ประสบเหตุไปยังโรงพยาบาล
เพื่อรับการรักษา